

Клименко Т. В., канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування
Жадан О. Є., здобувачка вищої освіти
Штаба Ю. С., здобувачка вищої освіти
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: облікова політика, нормативне регулювання, принцип послідовності, мета та завдання облікової політики, фактори формування облікової політики.

Облікова політика є важливою складовою системи організації бухгалтерського обліку підприємства, що визначає якість та ефективність облікових процесів і інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. До того ж, ефективна облікова політика визначається повнотою, достовірністю, своєчасністю інформації, а правильний вибір її елементів впливає на формування витрат, доходів і фінансових результатів, на оптимізацію оподаткування.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(с)БО 1) облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [3, 5].

Якщо розглядати зарубіжний досвід нормативно-правового забезпечення формування та реалізації облікової політики, то основні вимоги викладені в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8) «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». Зокрема, цим нормативним актом облікові політики трактуються як конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [2].

Зауважимо, що одним з принципів, на яких ґрунтується ведення бухгалтерського обліку, є принцип послідовності, згідно з яким передбачається постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Також наголошується, що зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності [5].

Законом про бухгалтерський облік передбачено, що підприємство самостійно може визначати власну облікову політику за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів [5].

НП(с)БО 1 визначає, що підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису: принципів оцінки статей звітності; методів обліку щодо окремих статей звітності [3].

Окрім вище згаданих нормативних актів, на сьогодні є чинними Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, у яких передбачено відображення положень облікової політики підприємства у відповідному розпорядчому документі, де наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами. При цьому одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур дозволено не включати до такого розпорядчого документа [1].

При формуванні облікової політики підприємство може враховувати свою організаційно-правову форму, галузеві особливості економічної діяльності, обсяги виробництва тощо [1].

Отже, погоджуємося, що основна мета облікової політики полягає у формуванні методів та принципів обліку для забезпечення складання прозорої та достовірної фінансової звітності, яка б відповідала вимогам і нормам законодавства. Досягнення визначеної мети досягається за рахунок виконання завдань у трьох сферах:

- фінансовий облік – забезпечення дотримання єдиних вимог формування фінансової звітності;

- управлінський облік – формування раціональної системи інформаційного забезпечення для прийняття управлінських рішень;

- податковий облік – формування інформаційного забезпечення розрахунків за податками та зборами [6].

Узагальнюючи завдання облікової політики, яка взаємозалежна від прийняття управлінських рішень, можна навести такий їх перелік:

а) визначення методів і принципів ведення бухгалтерського обліку з врахуванням їх впливу на суми визнаних витрат, доходів і фінансові результати;

б) забезпечення повного відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських фактів діяльності, достовірне визначення фінансового результату діяльності підприємства;

в) забезпечення правильного оформлення та подання звітності, відповідність її даних даним синтетичного та аналітичного обліку;

4) забезпечення повною і достовірною обліковою інформацією систему управління [4].

При формуванні облікової політики необхідно враховувати такі основні фактори: форма власності та організаційно-правова структура підприємства; галузеві особливості, які й визначають вид діяльності та зумовлюють технологічно-організаційні умови роботи; обсяг діяльності, кількість працівників, номенклатура продукції тощо; відносини з податковою системою, наявність пільг та умови їх одержання; умови постачання і збуту продукції; матеріальна база та рівень забезпечення кваліфікованими обліковими працівниками [4].

За результатами дослідження організаційних аспектів формування облікової політики, можна її трактувати як сукупність методів, прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, обраних на підприємстві на основі альтернативних варіантів, закріплених у чинному законодавстві. Ефективна облікова політика підприємства має позитивний вплив на його фінансово-господарську діяльність та подальший розвиток.

Список використаних джерел: 1. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затв. наказом М-ва фінансів України від 27 черв. 2013 року № 635. URL: <http://surl.li/cguug>. 2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8). Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки: затв. Радою з МСБО (IASB) від 01 січ. 2012 року. URL: <http://surl.li/cxuce>. 3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73. URL: <http://surl.li/slib>. 4. Пирожок О. С., Войчишина В. В. Роль облікової політики на підприємстві та вимоги до неї. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1. С. 28-32. 5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <http://surl.li/wpzc>. 6. Шевців Л. Ю., Мосолова Ю. О. Облікова політика в управлінні діяльністю підприємств за умов гармонізації обліку та звітності. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 260-269.